

BESLUT

2020-03-02

Dnr: 19/03180

SAKEN

Morgonpasset i P3, 2019-10-04, inslag om eldsjälar; fråga om respekt för privatlivet

BESLUT

Inslaget fälls. Det strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGET

Inslaget gick ut på att en av de tre programledarna berättade att hon hade läst några artiklar om ideellt arbetande personer vars engagemang enligt henne gränsade till det obehagliga. De andra två programledarna skulle sedan avgöra om personerna var ”creepy eller eldsjälar”. Programledaren berättade först om en pensionär som på sin fritid läste böcker för barn och sedan om en nattvandrare som pratade om säkert sex med ungdomar. Därefter sades bland annat följande.

(Pgl 1) – [Förnamn NN] har räddat 250 hemlösa katter. (Pgl 2) – Creepy hjälte, än en gång. (Pgl 3) – Ja. [---] (Pgl 1) – Men, det som jag tyckte var lite creepy, det var att, jag uppskattar [förnamn], jag gillar ju det hon gör, hon hjälper ju [...] katter. Men att hon har, hon har behållit sex stycken av dessa katter hemma så hon har sex katter hemma, det tycker jag... (Pgl 3) – Av 250? (Pgl 1) – Ja, alltså, ja, jag hör att det inte är mycket, av 250, men sex katter hemma är ju... (Pgl 2) – Det är mycket. [...] Ja men vadå, hon har tagit hand om 250 katter men har sex stycken hemma? (Pgl 1) – Ja. (Pgl 2) – För då är ju min fråga mer, vad hände med alla de andra katterna? (Pgl 1) – De har, de har fått hjälp, från en ideell organisation. (Pgl 2) – Called “death to cats”. (Pgl 1) – Nej, men de har någon organisation som heter [namn], typ. [---] (Pgl 3) – Ja, okej. Så det finns ett sådant ställe alltså? (Pgl 1) – Ja, men, men, ja. Vad tyckte ni då? Creepy eller eldsjäl? (Pgl 3) – Det blir väl ändå eldsjäl. (Pgl 1) – Ja. (Pgl 2) – Ja, det får väl ändå bli det. Fast ja... (Pgl 1) – Fast lite creepy. Jag tänker att okej om hon bor i en stor, alltså jag tänker, var var hon ifrån, [ort]? Där kanske de har, deras lägenheter är mycket större än vad en lägenhet för en vanlig person här i stan är.

Programledarna diskuterade sedan om NN bodde på en gård. Följande sades.

(Pgl 1) – Man ser ju att hon sitter i sin lägenhet. (Pgl 3) – Ja, men då är det sjukt. (Pgl 1) – Ja, okej. Den är lite oklar då, okej.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna anför sammanfattningsvis att det var osmakligt och respektlöst att skämta om och hänga ut en privatperson som hjälper katter på sin fritid. Programledarna antydde att de katter som personen inte behållit hade dödats. Två anmälare anser att inslaget utgjorde förtal.

Inslaget har även anmälts av NN som sammanfattningsvis anför följande. I inslaget nämndes NN:s förnamn, namnet på den ideella förening hon driver samt den ort hon bor på. Flera personer NN inte känner kontaktade henne efter att inslaget sänts, så bevisligen var hon lätt att hitta baserad på den information som programledarna lämnade. Programledarna hånade, förlöjligade och förminskade NN:s arbete och diskuterade huruvida hon var ”creepy” eller en eldsjäl, varpå de avslutade med att konstatera att hon var ”creepy”. NN kände sig uthängd och blev väldigt ledsen av att höra inslaget. När NN skrev till *Morgonpasset i P3* och förklarade sin besvikelse bad de inte om ursäkt utan menade att allt måste gå att skämta om och att de inte anser att de gjort sig roliga på NN:s bekostnad. NN anser dock att det är exakt det de gjort, särskilt i och med de uppgifter som framkom om henne. Hade de pratat om ”en tjej som driver en förening” hade det enligt NN varit en annan sak. Programledarna hade inte NN:s samtycke att göra detta.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio AB (SR) anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om respekt för privatlivet och anför följande.

Morgonpasset i P3 är ett direktsänt och lättsamt aktualitetsprogram som tar upp aktuella frågor och fenomen i samtiden ur ett humoristiskt och bitvis satiriskt perspektiv. Programmet bygger inte på ett skrivet manus utan det är programledarnas och de inbjudna gästernas personligheter och funderingar som i stor utsträckning präglar programmets ton och val av ämnen.

I det aktuella inslaget pratade programledarna om ”eldsjälar” på ett humoristiskt sätt. Det togs upp flera exempel och det var en skämtsam stämning med mycket skratt i studion. Exemplet med volontärbetaren byggde på en artikel från SVT Nyheter där volontärbetaren själv gått ut i media och berättat om sin verksamhet. Programledarna gjorde ett satirinslag och bad lyssnarna höra av sig på ämnet ”creepy eller eldsjäl”. Volontärbetaren nämndes vid förnamn tillsammans med verksamhetens namn och ort. Den programledare som lutade åt att det volontären gjorde var ”creepy” framförde dock att volontären också utförde ett viktigt arbete med att hjälpa katter.

Morgonpasset i P3 tar gärna avstamp i nyheter och betraktelser från programledarna som sedan används för att exemplifiera och bygga upp humoristiska eller

satiriska poänger. I det aktuella inslaget användes därför olika artiklar från andra medier. Syftet med inslaget var att på ett roligt och ironiskt sätt skämta om gränsdragningen mellan eldsjäl och ”creepy”. Satiren var inte riktad mot volontärbetaren personligen, utan snarare mot de fördomar som finns mot personer som har många katter. Några uppgifter som innebär ett intrång i NN:s privatliv lämnades inte i inslaget.

Avsikten var inte att göra sig rolig på bekostnad av volontärbetaren. Satir kan generellt beskrivas som en genre vilken bygger på grova och drastiska effekter. Genom att vara träffande, roligt och bitvis elak gör satiren publiken uppmärksam på fördomar, mänskliga svagheter och orättvisor. Det måste därför vara högt i tak. Även om gränsen för satir och humor är vidsträckt har det naturligtvis inte varit SR:s avsikt att orsaka obehag för NN.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att NN kunde identifieras i inslaget genom att hon nämndes vid förnamn i kombination med att det lämnades uppgifter om hennes bostadsort och verksamhet. Det förminskande och förlöjligande sätt på vilket NN och hennes verksamhet beskrevs i delar av inslaget innebar, även med beaktande av att inslaget avsågs att vara humoristiskt, ett intrång i hennes personliga integritet. Det står vidare klart att intrånget inte krävdes av ett oavvisligt allmänt intresse. Inslaget strider därför mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Nämnden tillämpar bestämmelserna i radio- och tv-lagen och i programföretagens sändningstillstånd. Det ingår inte i nämndens uppgifter att pröva frågor om förtal. Denna del av en anmälarnas kritik lämnas därför utan åtgärd.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Ulrika Hansson, Bo-Erik Gyberg, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Elin Ackerberg.

På granskningsnämndens vägnar

Ulrik von Essen

Elin Ackerberg

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.